УДК – 821.111-32.09(73)

О.В. Яловенко

викладач кафедри англійської мови та методики її навчання

Уманського державного педагогічного університету ім. П. Тичини

КОНЦЕПТ УЯВНОГО ДОМУ І ТРАНСКУЛЬТУРНА ПАРАДИГМА В ОПОВІДАННІ Д. ЛАГІРІ «У ПАНІ СЕН»

Постановка проблеми. Звертаючись до творчості американської письменниці бенгальського походження Джумпи Лагірі, зауважимо, що наскрізною темою її творів є тема імміграції. Відірвані від дому, герої стикаються з одвічною дилемою: асимілюватися в новій країні і відтак прийняти всі її особливості чи зберегти свою ідентичність. Д. Лагірі тяжіє до розкриття особливостей східного життя, відтак демонструє Індію у створюваних нею художніх текстах з огляду на домінування американських моделей мислення. Розглядаючи процеси асиміляції до нового культурного середовища і готовність іммігрантів до «злиття» з іншими, письменниця змальовує ставлення іммігрантів до своєї «деш». Проблема співвідношення культурної і особистісної ідентичності завжди була важливою для «письменників порубіжжя», у творчості яких органічно поєднується не одна культурна традиція.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Попри наявність наукових розвідок зарубіжних критиків (T. Bhalla [4], K. Chatterjee [5], S. Dasgupta [6], N. Friedman [8], R. Heinze [9], F. Kral [11], S. Lutzoni [13], B.W. Noelle [15], A. Rizzo [16], A. Shankar Saha [18] та ін.), творчість Д. Лагірі розкрита не в повному обсязі, що обумовлює подальші теоретичні дослідження.

Дебютна збірка оповідань «Тлумач хвороб» («Interpreter of Maladies», 1999), до якого входить оповідання «У пані Сен» («Mrs. Sen`s»), викликала особливий інтерес з боку критиків – Jaya Lakshmi Rao V, Jackie Large, Erin Quinn, Joshua Ammons, Adriana Elena Stoican, S. Shanthi, Shea Taylor та інших.

Важливі зауваження щодо жанрової характеристики збірки, її проблемно-тематичних особливостей висловили С. Казбекар (стаття «Alienation in Lahiri's *An Interpreter of Maladies*», 2015), С. Радж («Cultural Alienation in Jhumpa Lahiri's Short Stories *Interpreter of Maladies*», 2016), А. Добрінеск`ю (Travelling Across Cultures, 2014). Проте, аналіз оповідання «У пані Сен» залишається актуальним, особливо в розрізі основних положень транскультури.

Мета статті. Метою статті є аналіз концепту уявного дому в контексті транскультурної парадигми в оповіданні Джумпи Лагірі «У пані Сен».

Виклад основного матеріалу. В оповіданні «У пані Сен» розповідається про дружину академіка містера Сена. Вона працює нянею і кожного дня після школи доглядає за дитиною, одинадцятирічними Еліотом. З початку навчального року Еліот кожного дня ходив до пані Сен після школи. Пані Сен, іммігрантці першого покоління, надзвичайно важко адаптуватися до нової американської культури, її внутрішній стан визначається «самотністю, що виникає за межами групи» [17, с. 359]. Героїня «існує за межами часу» і знаходиться в символічній «пастці», в обмеженому замкненому просторі. Пані Сен протистоїть «чужій» культурі і прагне зберегти рештки «свого». Вона тільки звикає до американського побуту: «*Here, in this place where Mr. Sen has brought me, I cannot sometimes sleep in so much silence*» [12, с. 128][1].

Важливим елементом поетики письменниці є спільний мотив транскультурності та гібридності. Попри наявність декількох географічних площин (індійської та американської), героїня страждає від обмеженого культурного простору (пані Сен відчуває символічну «обмеженість» простору у стінах досі чужої для неї американської квартири). Мають місце не лише невтішні пошуки своєї ідентичності, але й своєрідні «пошуки

[1] «Тут, в цьому місці, куди мене привіз містер Сен, я іноді не можу спати в такій безмежній тиші» (тут і далі переклад автора статті).

свободи». Відтак, культурна «боротьба» героїні з американською дійсністю постає центральним конфліктом твору.

Героїня усвідомлює, що тільки вдома в Індії вона почувається в безпеці. Фраза «все там» («*everything is there*»), означає, що все цінне для неї залишилось в Індії. Еліот помічає, що насправді щасливою його няню роблять лише «свої» деталі з минулого: звичайний (а не електронний) лист з Індії та ціла рибина з головою, яку так важко знайти в Америці. Елементом «свого» в Америці є яскрава колекція її сарі, які нікому тут не потрібні. Е. Саїд пояснює це тим, що «через втрату виникає спокуса звернутись до національної гордості, колективних почуттів, групових пристрастей, щоб подолати самотність вигнання» [17, с. 359].

Для пані Сен індійський простір (кухонне лезо, плівка з голосами родичів, аерографи з дому, яскраві сарі, облаштування кімнат тощо) контрастує з американським побутом. Кухонне лезо як деталь «свого» символізує прив'язаність до індійського життя. Пані Сен розуміє, що насправді все це лише копія, адже їй бракує справжнього спілкування. Події, про які вона читає та часто перечитує в листах, давно відбулись (народження її племінниці, смерть дідуся). З часом навіть плівка з голосом дідуся не приносить полегшення, оскільки його вже немає серед живих.

Саме розповіді про життя в Індії, які героїня читає в листах від «своїх», дотримання традицій, бенгальський одяг та їжа відтворюють для пані Сен звичну атмосферу індійського домашнього затишку в Америці. Н. Бідасюк зауважує, що «герої азійсько-американських творів підтримують зв'язок із батьківщиною, дивлячись новини і читаючи статті про країну свого народження, готуючи з дитинства знайомі страви, святкуючи традиційні свята» [1, с. 173].

Згодом образ «свого» дому втрачає риси реальності, адже для героїні це вже невидима/уявна батьківщина, яка поступово перетворюється на ностальгію. Героїня часто слухає плівку з голосами родичів і зупиняє звукозапис, коли чує голос дідуся, який нещодавно помер.

Аналізуючи твір, С. Казбекар зауважує, що «коли герої покидають Індію, вони залишають позаду безліч неподільних культурних параметрів, які продовжують шукати в країні їхньої міграції» [10, с. 74]. Не випадково будні пані Сен пов'язуються з символічною «втечею». Героїня не хоче навчитися кермувати автомобілем, як роблять це більшість американців, натомість продовжує готувати виключно індійські страви для себе та свого чоловіка. Вона купує свіжу рибу, яка безпосередньо пов'язується з її досі важливим індійським життям.

Героїня «блокує» процеси «акультурації» і не сприймає основних елементів місцевої культури, що призводить до виникнення «комунікативних труднощів» [2, с. 3]. Вона розмовляє ламаною англійською мовою з помітним індійським акцентом, і як результат, допускає фонетичні помилки: «*Is it Beethoven?» she asked once, pronouncing the first part of the composer's name not «bay», but «bee», like the insect*» [12, с. 130][2]. Неправильне прізвище відомого класика пояснюється першими невтішними кроками асиміляції героїні до американської культури.

Пані Сен дуже сумує за домом. Одного разу вона не стримує сліз і веде Еліота до своєї кімнати. Вона кидає на ліжко свої сарі і констатує, що їх тут ніде носити. У неї немає навіть жодної нової фотографії, яку можна було б надіслати родичам у Калькутту. Героїня пригнічена. Вона не готує, вмикає телевізор, але не дивиться його, робить собі чай, якому дозволяє охолонути. Вона згадує день, коли залишила Індію, і досі пам'ятає всіх членів родини.

Внутрішній монолог героїні приймає риси «потоку свідомості»: вільні асоціації «свого», вільна послідовність думки, логічна незв'язність та фрагментарність мови. Якщо «у М. Пруста це зображення автономності всього континууму життя свідомості, у Д. Джойса – єдності та конфлікту внутрішнього та зовнішнього життя» [3, с. 179], то у Д. Лагірі – це культурне протиставлення Сходу та Заходу. Символічно героїня «імітує своє», подумки

[2] «Це Бітховен?» запитала вона одного разу, вимовляючи першу частину імені композитора не «bay», а «bee» як комаха».

переноситься назад, поєднуючи внутрішній та зовнішній досвід. Її внутрішній монолог базується на «культурному нашаруванні» індійського на американське. Це безперервний рух думки, в основному зосередженої на окремих відтінках предметів «свого» світу. Думка характеризується плинністю, мінливістю та невловимістю, оскільки часто переривається зовнішніми факторами (діалогами з малим Еліотом).

Важливе значення в оповіданні мають художні знаки та символи, якими оперує автор. Наприклад, хлопець вражений великою кількістю взуття біля дверей та червоною фарбою на проборі волосся своєї няні. Пані Сен пояснює, що це як обручка – символ заміжжя, те, що точно не можна загубити у посудомийній машині. Еліот часто спостерігає за процесом приготування їжі. Незвичною деталлю для нього є лезо, привезене з Індії, яким користується пані Сен при нарізанні овочів. Героїня пояснює, що таке лезо є у кожному домі. Пані Сен компенсує символічну «втрату», що означає «створити новий світ і керувати в ньому, вперто виділятись на новому місці, реалізувати своє право «відмовитись належати» [17, с. 363]. У внутрішньому світі пані Сен кордони рухомі, що дозволяє їй подумки перенестись в інший культурний простір.

Оповідання не обмежується проблематикою маргінальності. Зачіпаються одвічні проблеми дому, родини, минулого як важливого компонента внутрішнього монологу героїні. Пані Сен усвідомлює, що ніяк не звикне до американської тиші і продовжує залишатися подумки там, в Індії. Вона не сприймає того, що в Америці всі чужі один одному. Героїня подумки «повертається» додому і розповідає, наскільки там, в Індії, товариські люди. Вона розуміє, що якби почала кричати в досі «чужій» для неї американській квартирі, ніхто б не звернув уваги. Еліот розуміє, що «дім» для пані Сен – це Індія, а не квартира, де вони знаходяться на даний момент.

Другорядні персонажі в оповіданні є доброзичливими, за винятком матері Еліота, яка не бажає виходити за рамки формальних відносин з пані Сен. Образ матері дещо відсторонений, героїня не лише залишається

осторонь від виховання свого сина, але і не наділена увагою автора, оскільки позбавлена імені, натомість постає як «мати Еліота». Вона з сином проживає в незатишному будинку та мало спілкується з сусідами. Образ її життя діаметрально протилежний життю пані Сен. Мати Еліота нічим не відрізняється від типової американки: на відміну від пані Сен, вона носить короткий одяг та має оголені коліна, а її волосся пофарбоване.

Тепло квартири пані Сен контрастує з холодом будинку матері Еліота, як і культурний контраст між Індією та Америкою. Як і належить справжній індійській жінці, пані Сен особливо шанує гостя. Тому, коли повертається мати Еліота, бенгалка пропонує їй повечеряти. Мати Еліота «чужа» до смакових індійських вподобань, тому відмовляється, пояснюючи це тим, що не звикла їсти так пізно. Вдома вона випиває келих вина, їсть хліб і сир, і часто переїдає, тому не вживає піци, яку вони з сином звикли замовляти на вечерю. На відміну від пані Сен, мати Еліота не проводить на кухні багато часу, їй простіше купити готову до вживання їжу. Еліот помічає, що його мати відмовляється від індійської їжі не тому, що вже поїла; насправді вона надає перевагу приготованій нашвидкуруч американській вечері з алкоголем. Еліот розуміє, що вони з матір'ю самотні, адже живуть самі у пляжному будинку, де навкруги в холодну пору взагалі нікого немає.

Хлопцю подобається тепло та затишок будинку пані Сен. Він залюбки спостерігає за досі дивним йому ретельним процесом приготування їжі і порівнює це з американською звичкою до напівфабрикатів. Еліот відчуває, що емоційно прив'язаний до Індії саме через пані Сен, для якої став довіреною особою (він часто є свідком її суму та туги за домівкою).

Іншу позицію займає чоловік пані Сен, який хоче, щоб його дружина пристосувалась до нових умов. Він запевняє матір Еліота, що до кінця грудня його дружина навчиться кермувати. А. Добрінеск`ю в цьому плані зауважує про «уявні кордони, які віддаляють героїв, які належать до однієї культури» [7, с. 102]. Уявними/невидимими кордонами наділений внутрішній світ героїв, їхні думки та переживання. Пані Сен не хоче приймати американське

життя. Героїня часто згадує свій дім, Індію. Вона відмовляється кермувати, оскільки вірить, що ніколи не зможе адаптуватися до Америки повністю.

«Корекція» ідентичності героїв Д. Лагірі відбувається в умовах поступової асиміляції до нового культурного середовища. Має місце етап «згортання» старої ідентичності і утворення транскультурної нової. Саме тому одного дня пані Сен наказує Еліоту надягнути взуття. Вони сідають в машину і пані Сен хоче влитися в потік головної дороги. Героїня знає як кермувати, проте помітно нервує.

Пані Сен не впевнена, що щось зміниться, коли вона отримає водійські права, як запевняв її містер Сен. Героїня часто відволікається за кермом, нервує, коли виїжджає на головну дорогу. Будучи неуважною за кермом, пані Сен потрапляє у пригоду і вдаряє авто у телефонний стовп. Вони з Еліотом отримали незначні подряпини, але не пошкодились. Автомобіль є першим кроком до асиміляції. Проте нездатність пані Сен навчитися кермувати стає символом її нездатності адаптуватися до американського способу життя.

Героїня усвідомлює, що для того, щоб утримати дорогоцінний зв'язок з Індією (їй щодня потрібно їздити в магазин, щоб купити рибу), вона повинна навчитися жити в Америці, а отже сісти за кермо автомобіля. Її спроби досягти цього відбуваються під час екскурсії з Еліотом до моря, щоб забрати замовлену заздалегідь рибу. Бажання отримати рибу занадто сильне, а пасажири в автобусі скаржаться на неприємний запах риби, тому героїня вирішує їхати сама.

Містер Сен пояснює поліцейському, що його дружина не має водійських прав. Налякані, вони їдуть додому. Пані Сен готує Еліоту попоїсти, а потім ховається у спальній кімнаті. Еліот чує як плаче пані Сен. Містер Сен пояснює матері Еліота, що трапилось і пропонує відшкодувати гроші за місяць. Герой хоче символічно «відкупитись» від аварії і зняти з дружини всю провину та відповідальність за життя Еліота. Доказом неадаптації його дружини до американського побуту є її нездатність доглядати за дітьми.

Для того, щоб позбутися ностальгії за «своїм», необхідно «ослабити ностальгічну нитку, що пов'язує переселенців із міфологізованим домом, вийти за межі свого фіксованого «я» і осягнути особливості нової, гібридизованої ідентичності» [14, с. 77]. Символічна «неспроможність» досягти цього обертається справжньою трагедією для пані Сен: її спроби асиміляції закінчується автомобільною аварією, в результаті чого їй забороняють доглядати за дітьми. Героїня залишається сама, наодинці зі своїми внутрішніми переживаннями в досі чужому для неї американському будинку. Будучи ізольованою від родини та друзів та витісненою з власного будинку, американське життя героїня ототожнює з дратівливістю та агресією.

Після аварії Еліот носить ключі від дому на шиї. Його мати не хоче ніякої доглядальниці. Вона зрозуміла, що доручила свого сина жінці, яку ледь знає. Подібно пані Сен, мати Еліота також самотня (жодної інформації про батька Еліота немає), свій сум вона заїдає американською їжею та вином, і таким чином ізолюється від сина та навколишньої дійсності. Коли вона телефонує Еліоту і запитує чи все з ним гаразд, хлопець задумується перед відповіддю і крізь вікно дивиться на сірі хмари; вони символізують внутрішній світ Еліота, викривають його сум. Хлопець запевняє матір, що з ним все гаразд, проте насправді страждає від самотності, думає про пані Сен і дуже за нею сумує. Біль хлопця помічала тільки пані Сен, яка співпереживала і прагнула «сховати» це через анекдоти та цікаві випадки зі свого життя. Збагачуючись новим культурним досвідом, Еліот на деякий час забував про свою самотність.

Висновки. Проаналізувавши оповідання Д. Лагірі «У пані Сен», вдалося зробити певні висновкові положення. Насамперед, твір варто розглядати з позицій транскультуралізму, адже в оповіданні гостро поставлена проблема іммігрантів: як стати частиною нового суспільства і при цьому «не втратити себе».

Поетика оповідання має складну наративну структуру: воно «рухається» непередбачуваними у часі символічними «зигзагами» разом з

довільними проявами індивідуальної пам’яті героїні. Оповідання змальовує нездатність пані Сен асимілюватися до американського способу життя, а також умовну «подорож» Еліота до Індії.

Твір побудовано за принципом внутрішнього монологу головної героїні, хоча поетика тексту насичена граматичним теперішнім часом, адже події «свого» досі «живі» для пані Сен (whenever there is a wedding in the family; my mother sends out word in the evening; they sit in an enormous circle; it is impossible to fall asleep those nights).

Пристрасть героїні до свіжої риби втілює в собі «інше» минуле життя, яке вона втратила. Не менш важливою є тема спілкування (твір показує дружбу між двома різними за віком та походженням людьми). Через відчуття самотності образи головних героїв дуже схожі: і пані Сен, і Еліот позбавлені повноцінного спілкування з рідними.

Героїня, для якої важливими є минулий досвід та культурна пам'ять, «заряджається» спогадами та переживаннями. Вона відчуває свою відчуженість від нової навколишньої дійсності. Внутрішньо образ пані Сен глибоко суперечливий: героїня почувається самотньою в американському соціумі і в той же час, звертаючись до «своєї» культури, підсвідомо протиставляє себе іншим (продовжує жити індійським життям).

«У пані Сен» – це історія психологічної «боротьби» людей, які «пересаджені» зі своєї батьківщини в іншу країну не за власним вибором. Все це породжує самотність та ізоляцію. Саме тому концепт дому стає потужним, оскільки виражає найбільш основну емоційну потребу особистості у повсякденному житті.

Список використаних джерел:

1. Бідасюк Н. Мотив дому в оповіданнях Джумпи Лагірі / Н. Бідасюк // Філологічні трактати. – Том 4. – № 3. – 2012. – С. 172-177.
2. Елисеева С. Прецедентные феномены, восходящие к французской культуре, в современной российской и американской прессе: автореф. дис.

… канд. филол. наук: 10.02.20 / Елисеева Светлана Викторовна. – Екатеринбург: 2010. – 23 с.

3. Поэтика: словарь актуальных терминов и понятий / [гл. науч. ред. Н.Д. Тамарченко]. – М.: Издательство Кулагиной; Intrada, 2008. – 358 с.

4. Bhalla T. Being (and Feeling) Gogol: Reading and Recognition in Jhumpa Lahiri`s *The Namesake* / T. Bhalla // MELUS: Multi-Ethnic Literature of the U.S. – Vol.37. – No.1. – 2012. – P.105-129.

5. Chatterjee K. Negotiating Homelessness through Culinary Imagination: the Metaphor of Food in Jhumpa Lahiri`s *Interpreter of Maladies* / K. Chatterjee // Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities. – Vol.8. – No.3. – 2016. – P. 197-205.

6. Dasgupta S. Jhumpa Lahri`s *Namesake*: Reviewing the Russian Connection / S. Dasgupta // Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities. – Vol.3. – No.4. – 2011. – P. 530-544.

7. Dobrinescu A. Travelling Across Cultures / A. Dobrinescu. – Ploieşti: Editura Universităţii Petrol-Gaze din Ploieşti. – 2014. – P. 101-108.

8. Friedman N. From Hybrids to Tourists: Children of Immigrants in Jhumpa Lahiri`s *The Namesake* / N. Friedman // Critique: Studies in Contemporary Fiction. – Vol. 50. – Issue 1. – 2008. – P.111-128.

9. Heinze R. A Diasporic overcoat? Naming and Affection in Jhumpa Lahiri`s *The Namesake* / R. Heinze // Journal of Postcolonial Writing. – Vol.43. – Issue 2: Literarure as Resistance: Challenging Religious, Linguistic, Casteist, Racist and Sexist Essentialism. – 2007. – P.191-202.

10. Kasbekar S. Alienation in Lahiri's *An Interpreter of Maladies* / S. Kasbekar // Research Scholar – An International Refereed e-Journal of Literary Explorations, Vol. 3, Issue II May, 2015. P.73–78.

11. Kral F. Shaky Ground and New Territorialities in *Brick Lane* by Monica Ali and *The Namesake* by Jhumpa Lahiri / F. Kral // Journal of Postcolonial Writing. – Vol.43. – Issue 1. – 2007. – P.65-76.

12. Lahiri J. Interpreter of Maladies / J. Lahiri. – Boston, New York: Houghton Mifflin Company, 1999. – 198 p.
13. Lutzoni S. Jhumpa Lahiri and the Grammar of a Multi-Layered Identity / S. Lutzoni // Journal of Intercultural Studies. – Vol.38. – Issue 1. – 2017. – P. 108-118.
14. Nagpal D. Between Heaven and Hell: Perceptons of Home and the Homeland in Jhumpa Lahiri`s Work / D. Nagpal. – GRIN Verlog, 2010. – 88 p.
15. Noelle B.W. Reading Jhumpa Lahiri's Interpreter of Maladies as a Short Story Cycle / B.W. Noelle // MELUS. – Vol.29. – No.3-4. – 2004. – P. 451-464.
16. Rizzo A. Translation and Billinguism in Monica Ali`s and Jhumpa Lahiri`s Marginalized Identities / A. Rizzo // Text Matters. – Vol.2. – Issue 2. – 2012. – P.264-275.
17. Said E. Reflections on Exile / E. Said // Out There: Marginalization and Contemporary Cultures / Ed. Ferguson R. et al. – New York: The New Museum of Contemporary Art; Cambridge, MA and London: The MIT Press, 1990. – P.357–366.
18. Shankar Saha A. The Indian Diaspora and Reading Desai, Mukherjee, Gupta and Lahiri / A. Shankar Saha // CLCWeb: Comparative Literature and Culture. – Vol.14. – Issue 2. – 2012. – 9 p.

References

1. Bhalla T. Being (and Feeling) Gogol: Reading and Recognition in Jhumpa Lahiri`s *The Namesake* / T. Bhalla // MELUS: Multi-Ethnic Literature of the U.S. – Vol.37. – No.1. – 2012. – P.105-129.
2. Bidasiuk, N. (2012), Motyv domu v opovidannyah Dzhumpy Lagiri [*Home motif in Jhumpa Lagiri`s stories*], N. Bidasiuk, Filologichni traktaty, vol.4, no.3, P. 172-177.
3. Chatterjee K. Negotiating Homelessness through Culinary Imagination: the Metaphor of Food in Jhumpa Lahiri`s *Interpreter of Maladies* / K. Chatterjee //

Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities. – Vol.8. – No.3. – 2016. – P. 197-205.

4. Dasgupta S. Jhumpa Lahri`s *Namesake*: Reviewing the Russian Connection / S. Dasgupta // Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities. – Vol.3. – No.4. – 2011. – P. 530-544.

5. Dobrinescu A. Travelling Across Cultures / A. Dobrinescu. – Ploieşti: Editura Universităţii Petrol-Gaze din Ploieşti. – 2014. – P. 101-108.

6. Eliseeva, S. (2010), Precedentnye fenomeny, voshodyashhie k francuzskoj kulture, v sovremennoj rossijskoj i amerikanskoj presse avtoref. dis. ... kand. filol. nauk [*Precedent phenomena in modern Russian and American press dating back to French culture. Extended abstract of Cand. Sci. Philol. Diss.*], Ekaterinburg, 23 p.

7. Friedman N. From Hybrids to Tourists: Children of Immigrants in Jhumpa Lahiri`s *The Namesake* / N. Friedman // Critique: Studies in Contemporary Fiction. – Vol. 50. – Issue 1. – 2008. – P.111-128.

8. Heinze R. A Diasporic overcoat? Naming and Affection in Jhumpa Lahiri`s *The Namesake* / R. Heinze // Journal of Postcolonial Writing. – Vol.43. – Issue 2: Literarure as Resistance: Challenging Religious, Linguistic, Casteist, Racist and Sexist Essentialism. – 2007. – P.191-202.

9. Kasbekar S. Alienation in Lahiri's *An Interpreter of Maladies* / S. Kasbekar // Research Scholar – An International Refereed e-Journal of Literary Explorations, Vol. 3, Issue II May, 2015. P. 73-78.

10. Kral F. Shaky Ground and New Territorialities in *Brick Lane* by Monica Ali and *The Namesake* by Jhumpa Lahiri / F. Kral // Journal of Postcolonial Writing. – Vol.43. – Issue 1. – 2007. – P.65-76.

11. Lahiri J. Interpreter of Maladies / J. Lahiri. – Boston, New York: Houghton Mifflin Company, 1999. – 198 p.

12. Lutzoni S. Jhumpa Lahiri and the Grammar of a Multi-Layered Identity / S. Lutzoni // Journal of Intercultural Studies. – Vol.38. – Issue 1. – 2017. – P. 108-118.

13. Nagpal D. Between Heaven and Hell: Perceptons of Home and the Homeland in Jhumpa Lahiri`s Work / D. Nagpal. – GRIN Verlog, 2010. – 88 p.

14. Noelle B.W. Reading Jhumpa Lahiri's Interpreter of Maladies as a Short Story Cycle / B.W. Noelle // MELUS. – Vol.29. – No.3-4. – 2004. – P. 451-464.

15. Pojetika: slovar` actual`nyh terminov i ponyatij [*Poetics: a dictionary of relevant terms and concepts*], (2008), gl. nauch. red. N.D. Tamarchenko, Moskva: Izdatelstvo Kulaginoj; Intrada, 358 p.

16. Rizzo A. Translation and Billinguism in Monica Ali`s and Jhumpa Lahiri`s Marginalized Identities / A. Rizzo // Text Matters. – Vol.2. – Issue 2. – 2012. – P.264-275.

17. Said E. Reflections on Exile / E. Said // Out There: Marginalization and Contemporary Cultures / Ed. Ferguson R. et al. – New York: The New Museum of Contemporary Art; Cambridge, MA and London: The MIT Press, 1990. – P.357-366.

18. Shankar Saha A. The Indian Diaspora and Reading Desai, Mukherjee, Gupta and Lahiri / A. Shankar Saha // CLCWeb: Comparative Literature and Culture. – Vol.14. – Issue 2. – 2012. – 9 p.

Анотація. Статтю присвячено аналізу проблеми співвідношення культурної та особистісної ідентичності. Досліджується концепт уявного дому як важливого чинника для збереження культурних традицій, що особливо актуально в умовах сучасної транскультури. Важливо, що іммігранти різних поколінь по-своєму визначають поняття «дому». Так, для першого покоління дім пов’язується з фактичним місцем народження і тотожний ностальгії, погляду назад, відчуттю культурної втрати. «Дім» як полісемантичне поняття уможливлює символічну «подорож зі стінами»: герой продовжує залишатися вдома подумки, хоча фізично вже його покинув. Мається на увазі «географічна синхронність»: можливість жити тут, у плоті, і водночас ще десь подумки і в уяві. Поступово образ «свого» дому втрачає обриси реальності і віддаляється, оскільки це вже уявна батьківщина, присутня лише в думках і спогадах.

Головна героїня є представницею старої діаспори. Вона продовжує «триматися» за «свій» дім: проживаючи в Америці, намагається відтворити штучний побут, до якого звикла у Калькутті, як і відвоювати свою «втрачену ідентичність». Пані Сен живе спогадами і «ховається» за минулим, щоб не помічати хаосу, відчуття самотності та незручності у досі штучному для неї американському будинку. Символічно героїня «імітує своє», подумки переноситься назад, поєднуючи внутрішній та зовнішній досвід. Її внутрішній монолог базується на «культурному нашаруванні» індійського на американське.

Оповідання не обмежується проблематикою маргінальності. Зачіпаються одвічні проблеми дому, родини, минулого як важливого компонента внутрішнього монологу

героїні. Твір побудовано за принципом внутрішнього монологу головної героїні, хоча поетика тексту насичена граматичним теперішнім часом, адже події «свого» досі «живі» для пані Сен. Не менш важливою є тема спілкування (твір показує дружбу між двома різними за віком та походженням людьми). Через відчуття самотності образи головних героїв дуже схожі: і пані Сен, і Еліот позбавлені повноцінного спілкування з рідними. Внутрішньо образ пані Сен глибоко суперечливий: героїня почувається самотньою в американському соціумі і в той же час, звертаючись до «своєї» культури, підсвідомо протиставляє себе іншим (продовжує жити індійським життям).

Ключові слова: дім, транскультурна парадигма, іммігрант, ідентичність, «свій», «чужий», минуле, традиція.

Аннотация. Статья посвящена анализу проблемы соотношения культурной и личностной идентичности. Исследуется концепт воображаемого дома как важного фактора для сохранения культурных традиций, что особенно актуально в условиях современной транскультуры. Важно, что иммигранты разных поколений по-своему определяют понятие «дома». Так, для первого поколения дом связывается с фактическим местом рождения и тождественен ностальгии, взгляда назад, ощущению культурной потери. «Дом» как многозначное понятие делает возможным символическое «путешествие со стенами»: герой продолжает оставаться дома мысленно, хотя физически уже его покинул. Имеется в виду «географическая синхронность»: возможность жить здесь, во плоти, и одновременно еще где-то мысленно и в воображении. Постепенно образ «своего» дома теряет очертания реальности и удаляется, поскольку это уже воображаемая родина, которая присутствует только в мыслях и воспоминаниях.

Главная героиня является представительницей старой диаспоры. Она продолжает «держаться» за «свой» дом: проживая в Америке, пытается воссоздать искусственный быт, к которому привыкла в Калькутте, как и отвоевать свою «утраченную идентичность». Госпожа Сен живет воспоминаниями и «прячется» за прошлым, чтобы не замечать хаоса, ощущение одиночества и неудобства во все еще искусственном для нее американском доме. Символически героиня «имитирует свое», мысленно переносится назад, сочетая внутренний и внешний опыт. Ее внутренний монолог базируется на «культурном наслоении» индийского на американское.

Рассказ не ограничивается проблематикой маргинальности. Затрагиваются извечные проблемы дома, семьи, прошлого как важного компонента внутреннего монолога героини. Произведение построено по принципу внутреннего монолога главной героини, хотя поэтика текста насыщенная грамматическим настоящим временем, ведь события «своего» до сих пор «живые» для мадам Сен. Не менее важной является тема общения (произведение показывает дружбу между двумя разными по возрасту и происхождению людьми). Из-за чувства одиночества образы главных героев очень похожи: и госпожа Сен, и Элиот лишены полноценного общения с родными. Внутренне образ мадам Сен глубоко противоречив: героиня чувствует себя одинокой в американском социуме и в то же время, обращаясь к «своей» культуре, подсознательно противопоставляет себя другим (продолжает жить индийской жизнью).

Ключевые слова: дом, транскультурная парадигма, иммигрант, идентичность, «свой», «чужой», прошлое, традиция.

Summary. Olha Yalovenko “The concept of imaginary home in Jhumpa Lahiri`s “Mrs. Sen`s”. Jhumpa Lahiri is a prominent figure in the Asian-American tradition. The complex semantics of heroes' images, the interweaving of plot lines, intertextual connections, the simplicity of presentation, and the dynamic plot development are characteristic features of her writings. The immigrant problems are major in Lahiri`s literary. Most of her characters who are representatives of two cultures find themselves «nowhere». The article deals with the relationship between cultural and personal identity. The concept of imaginary home as an

important factor for the preservation of cultural traditions which is especially relevant in the context of modern transculture, is explored.

It is important that immigrants of different generations define the "home" concept in their own way. So, for the first generation, the home is associated with the actual place of birth and identical to nostalgia, past, a sense of cultural loss. As a polysemantic notion, "home" allows a symbolic "journey with the walls". It means that the character continues to be at home mentally, even though he has left it physically. The main character is a representative of the old diaspora. She continues to be tied with her «home»: living in America, she tries to recreate the artificial life she used to in Calcutta, as well as regaining her «lost identity». Mrs. Sen lives by the memories and «hides» behind the past, so as not to notice the chaos, the sense of loneliness and inconvenience in her still-artificial American house.

The character is «locked» inside, she is deeply lonely, and seems to be distant not only from others, but from herself as well. It is indicated that it is impossible to deny own ethnic origin completely, and that the mixing of two cultures leads to the existence of a character with a hybrid consciousness that does not refuse his roots. Mrs. Sen realizes that only at home in India she feels safe. "Everything is there" means that everything which is valuable to her is left in India. Only details from the past are important for the character: a paper letter from India (not an e-mail), a whole fish with its head which is so hard to find in America and a vibrant sarees collection that no one needs here. Ms. Sen understands that it is just a copy, because she lacks real communication. Symbolically, she imitates “her" and does not want to accept American life which is identified with aggression. The theme of communication (the story shows friendship between two people of different age and origin) is no less important. The characters are very similar because of the loneliness: both Mrs. Sen and Elliot lack complete communication with their relatives.

Result in, Mrs. Sen often mentions her home in India because past experience and cultural memory are still important. The character feels lonely in the American society and at the same time, she contrastes herself to others (Mrs. Sen continue to live Indian life), and believes she will never be able to adapt to America completely.

Keywords: home, transcultural paradigm, immigrant, identity, «our», «other», past, tradition.